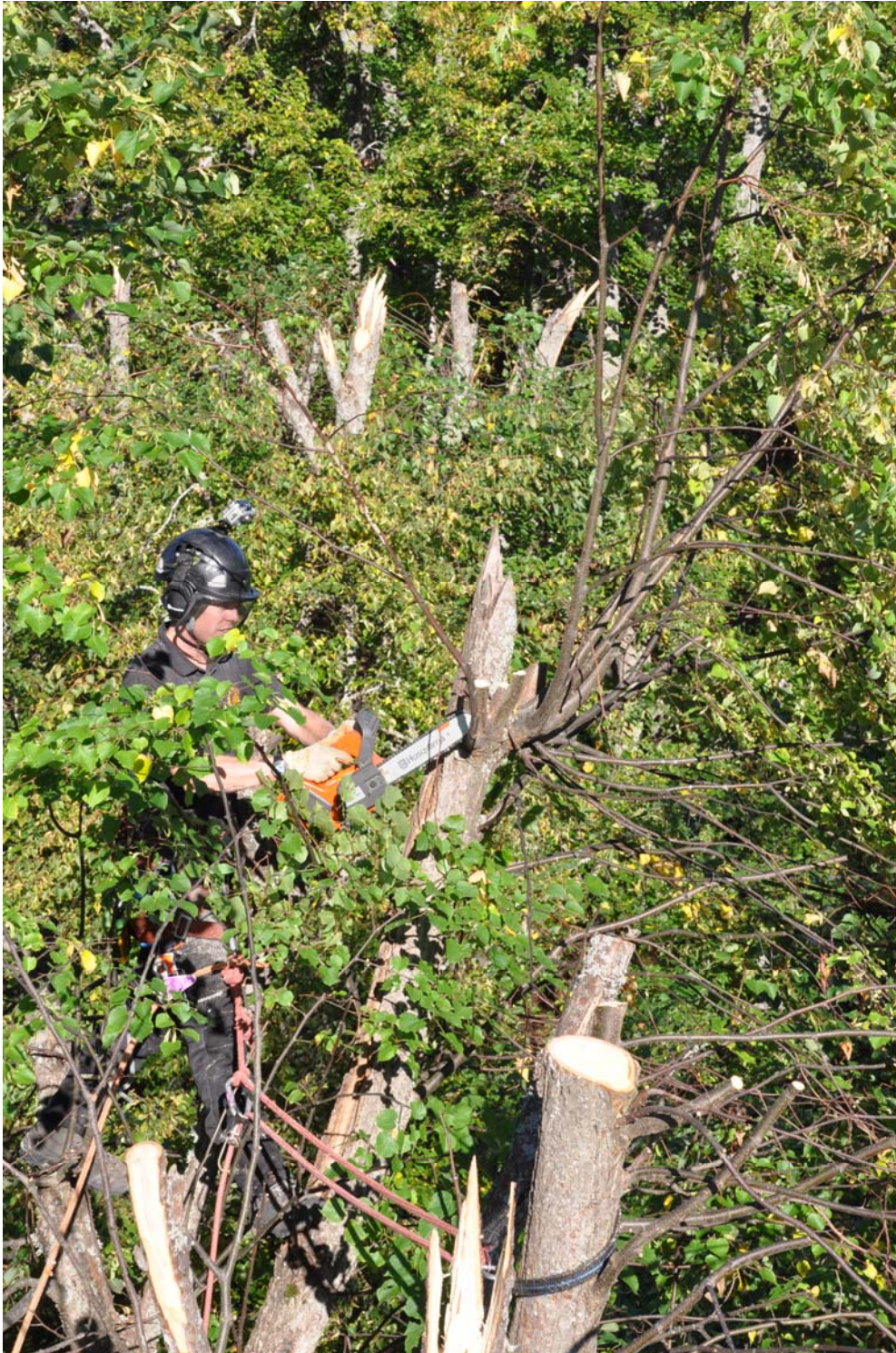

HALLSTAD ÄNGAR

**Trädbeskärning september 2013
Vikki Bengtsson**

Bakgrund

Pro Natura genomförde, i samarbete med Treework Environmental Practice, en inventering av lindar på Hallstad Ängar och en ask som ligger på Hallstad Gård, på uppdrag av Länsstyrelsen i Östergötland i maj 2006. De inventerade träden har inte hamlats sedan 1941. Alla lindar och asken inventerades och fick en individuell skötselplan. Det finns mer än två hundra gamla hamlade ihåliga lindar utspridda i ängen. Nästan alla återhamlades 1977 eller 1984 efter cirka 40 års uppehåll, men femton stycken lämnades ohamlade. Lindarna som återhamlats har fått mycket stora rötangrepp på grund av den stora insatsen som gjordes. Detta betyder att kronan växer ut från en svag punkt och risken att träden knäcks är stor. Länsstyrelsen och markägare vill undvika att samma situation upprepas och ville prova den "engelska modellen" för att stegvis reducera kronan istället för att göra en kraftig återhamling.

Åtgärder som har genomförts 2007 och 2009

Första beskärning samt frihuggning enligt de enskilda skötselplanerna genomfördes i mars 2007 med arborister från Urban Forestry i England. Företaget har stor erfarenhet av att beskära gamla träd i England. Aktuella åtgärder som genomfördes är beskrivna i tabellen nedan.

TrädNr	Åtgärd 2007
320	Reduktion av de västra huvudgrenarna med 25%.
321	Reduktion av hela översta delen av kronan med 25%.
322	Reduktion av hela översta delen av kronan med 25%.
323	Reduktion av hela översta delen av kronan med 30%.
324	Borttaget 1 träd som står 7 m väster om trädet
324	Reduktion av hela översta delen av kronan med 30%.
327	Hamling av 3 träd vid 3m höjd som står norr, öster och väster om trädet.
328	Hamling av 2 träd vid 3 m höjd som står norr och väster om trädet.
329	Reduktion av hela översta delen av kronan med 25%.
330	Hamling av 1 träd vid 2 m höjd söder om trädet.
330	Hamling av 1 träd vid 2 m höjd 6 m söder om trädet.
331	Hamling av 1 träd vid 3 m höjd 5 m sydost om trädet.
332	Hamling av 4 träd vid 3 m höjd söder, öster och väster om trädet.
333	Hamling av 2 träd vid 3 m höjd söder, öster och väster om trädet.

Under augusti och september 2009 utfördes ytterliggare åtgärder enligt skötselplanerna som specificeras nedan.

Trädnr	Åtgärd 2009
321	Reduktion av de 3 sekundärstammarna åt söder och öster med 25% (de tre som inte har beskurits tidigare och som sträcker ut sig).
325	Kronreduktion med 25%
326	Kronreduktion med 25% samt skapande av två högstubbar av de två närmaste asparna som rör den gamla lindens krona
327	Kronreduktion med 40% samt nedtagning av en asp och skapande av högstubbar av två aspar (alla tre står nära intill den gamla linden)
328	Kronreduktion med 30%
330	Kronreduktion med 25%
331	Kronreduktion med 20% samt nedtagning av en liten lönn och skapande av högstubbe av en lönn och en stor lind (så högt det går). Alla tre växer in i kronan av den gamla linden
332	Kronreduktion med 20% samt skapande av högstubbar av de två närmaste almarna som växer in i lindens krona.
333	Kronreduktion med 20%
334	Kronreduktion med 15%

Utvärdering av trädbeskärning som gjordes 2007 och 2009

Det är alltid bättre om det finns möjlighet att genomföra en ordentlig besiktning innan man sätter igång med nya skötselinsatser även om det finns enskilda skötselplaner eftersom förutsättningarna kan ha ändrat sig.

Fältbesök gjordes i maj och september 2013 för att kontrollera och planera inför nästa omgång skötselinsatser. Lindarna som har beskurits 2007 har skjutit många nya skott både där de har beskurits och längre ner i de innersta delarna av kronorna. De två träd som verkade ha lite lägre vitalitet 2009 (325 och 326) verkar mår bättre 2013. Alla träd som beskurits 2009 förutom 331 och 332 har också svarat bra på beskärningen. Anledningen till att träd inte har svarat lika bra på beskärning gjord 2009 kan vara att vissa är mer beskuggade (326, 327, 325, 331, 332) och att det bara gått fyra växtsäsonger sedan beskärning jämfört med sex för de som åtgärdades 2007.

Mer frihuggning behövs kring träd 326, 327, 331 och 332. Omgivande träd bör kapas till högstubbar eller tas bort där detta är möjligt. Beskärning (som enligt planen bör göras 2014) på träd 331 och 332 bör lämpligen vänta tills mer frihuggning har genomförts.

Åtgärder 2013

I samband med EU projektet VETree, som finansieras av Leonardo da Vinci Transfer of Innovation Fond och Naturvårdsverket, kontaktades Länsstyrelsen i Östergötland för att undersöka möjlighet att filma beskärning på Hallstad Ängar. Filmingen syftar till att producera ett antal filmklipp i pedagogiska syften för att kunna visa "best practice" när det gäller skötsel av gamla skyddsvärda träd runt om i Europa. Här används lite annorlunda tekniker jämfört med traditionell trädvård. Åtgärderna kallas sammantaget för "conservation arboriculture" och innebär att man försöka efterlikna naturen och spegla trädets egen sätt att svara på "brott". Man försöker även ta hänsyn till åldringsprocessen och använda åtgärder som gynnar naturvärden. Mer information om detta kan hittas i Lonsdale (ed.) 2013, Read, 2000 och Fay, 2002. Därför ville VETree projektet använda några av de arborister från England med störst erfarenhet när det gäller skötsel av gamla träd enligt den "engelska modellen". Arboristerna fick även i uppdrag att genomföra flera andra beskärningsinsatser enligt skötselplanen. Totalt beskars 12 gamla hamlade lindar och för alla var denna insats den andra etappen. Nedan presenteras åtgärder som genomfördes mellan den 23 och och 27/9 2013.

Träd nr	Åtgärd gjord sept 2013
320	Kronan reducerad med 2,5 – 3 m
321	Två stora grenar åt söder och öster reducerade med 2,5 – 3 m
322	Kronan reducerad med 3 m
323	Kronan reducerad med 3 m
324	Kronan reducerad med 3 m
325	Kronan reducerad med 3 m
326	Kronan reducerad med 3 m
327	Kronan reducerad med 3,5 m
328	Kronan reducerad med 4 m
329	Kronan reducerad med 3,5 m
330	Kronan reducerad med 2,5 – 3 m
334	Kronan reducerad med 2,5 – 3 m

Uppföljning

Det hade varit bra om en inventering kan genomföras under vintern 2016/2017 för att utvärdera hur genomförda beskärningar och röjningar har fallit ut samt kontrollera träd 331 och 332.

Referenser

Fay, N. (2002). Environmental arboriculture, tree ecology and veteran tree management. *Arboricultural Journal*, 26(3), 213–238.

Forbes, V & Fay, N. (2006). Träd inventering på Hallstad Ängar. Rapport till Länsstyrelsen Östergötland.

Lonsdale, D. (ed). (2013). *Ancient and other veteran trees: further guidance on management*. The Tree Council, London.

Read, H. (2000). *Veteran trees: A guide to good management*. English Nature, Peterborough.